

Bruselj, 16.7.2021
COM(2021) 407 final

2021/0230 (NLE)

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o paktu za raziskave in inovacije v Evropi

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Dokazi na podlagi 20-letnega izvajanja evropskega raziskovalnega prostora (ERP) kažejo, da je ERP sicer prispeval k pomembnim dosežkom na področjih, kot so raziskovalne infrastrukture, odprta znanost, mednarodno sodelovanje, uravnotežena zastopanost spolov v raziskavah in inovacijah, skupno načrtovanje programov ter mobilnost raziskovalcev in raziskovalk, vendar je treba storiti še več.

Komisija je 30. septembra 2020 sprejela sporočilo o novem ERP za raziskave in inovacije (COM(2020) 628 final), da bi vzpostavili nov evropski raziskovalni prostor, s katerim bi bilo mogoče izpolniti cilj uspešnega prehoda na trajnostno, digitalno in odporno Evropo, in se bolje pripravili na prihodnost.

V sporočilu iz leta 2020 se poziva k¹ poglobitvi ERP, tako da se z usklajevanja nacionalnih politik preide na tesnejše povezovanje teh politik. Poziva se k mobilizaciji držav članic v okviru ključnih načel in vrednot ter k opredelitvi prednostnih področij za skupno ukrepanje. To je pomembno v času, ko so za pospešitev dvojnega zelenega in digitalnega prehoda potrebni večji in bolj ciljno usmerjeni nacionalno financiranje in reforme, zlasti zaradi pandemije.

Raziskave in inovacije so večinoma v nacionalni pristojnosti, zato je oblikovanje evropskega raziskovalnega prostora močno odvisno od reform nacionalnih politik in nacionalnih pobud. Pakt za raziskave in inovacije v Evropi določa skupno dogovorjene vrednote in načela ter opredeljuje področja, na katerih bodo države članice skupaj razvijale prednostne ukrepe ter tako podprle izvajanje vizije in ciljev novega ERP.

Da bi se podprlo izvajanje nacionalnih politik ERP, ta pakt temelji na (i) skupnih načelih in vrednotah EU za raziskave in inovacije; (ii) skupnih prednostnih področjih za ukrepanje; (iii) naložbah in reformah, ki se izvajajo s skupno dogovorjenimi prostovoljnimi cilji, ter (iv) poenostavljenem postopku usklajevanja in spremljanja politik. Z združitvijo teh elementov v en sam pravni akt se bo ponovno potrdila politična zaveza držav članic, da svoje politike na področju raziskav in inovacij usmerijo k izzivom, s katerimi se danes srečuje Evropa, zlasti dvojnemu prehodu in okrevanju po pandemiji. Prav tako bo podlaga za nove usmeritve politik in njihovo posodobitev, pripomogel pa bo tudi k spremljanju in ocenjevanju doseženega napredka.

Hkrati se bodo s paktom podprla prizadevanja EU, da bi dajala zgled na mednarodni ravni in spodbujala enake konkurenčne pogoje, ki temeljijo na vzajemnosti, ob opiranju na temeljne vrednote, kot je določeno v sporočilu Komisije o globalnem pristopu k raziskavam in inovacijam².

Predlaga se, da ima pakt obliko ene same nezavezujoče pobude, tj. priporočila Sveta, v kateri se kaže skupni in deljeni cilj napredovanja v smeri novega ERP.

¹ V COM(2020) 628 final so predlagani štirje strateški cilji za zagotovitev, da bo novi ERP primeren za prihodnje izzive: (i) dajanje prednosti naložbam in reformam, (ii) izboljšanje dostopa do odličnosti, (iii) prenos raziskovalnih in inovacijskih dosežkov v gospodarstvo ter (iv) poglobljanje ERP.

² COM(2021) 252 final.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Pravna podlaga za to pobudo sta člen 182(5) in člen 292 PDEU. V skladu s členom 292 PDEU lahko Svet sprejema priporočila in bo na predlog Komisije odločal v vseh primerih, za katere Pogodbi določata, da mora akte sprejeti na predlog Komisije. V skladu s členom 179 PDEU bo cilj Unije okrepiti njene znanstvene in tehnološke temelje z oblikovanjem evropskega raziskovalnega prostora, v katerem raziskovalci, znanost in tehnologija prosto krožijo, spodbujati njeno večjo konkurenčnost, vključno z industrijo, in pospeševati vse raziskovalne dejavnosti, ki so potrebne.

V skladu s členom 181 PDEU morajo Evropska unija in države članice usklajevati svoje raziskovalne in tehnološkorazvojne dejavnosti, da bi zagotovile vzajemno skladnost med nacionalnimi politikami in politiko EU. Komisija lahko v tesnem sodelovanju z državami članicami daje koristne pobude za pospeševanje tega usklajevanja, zlasti pobude, namenjene oblikovanju smernic in kazalcev, organizaciji izmenjave najboljše prakse ter pripravi elementov, potrebnih za redno spremljanje in presojo. Evropski parlament mora biti o tem izčrpno obveščen.

Člen 182(5) odpira možnost dopolnitve dejavnosti, načrtovanih v večletnem okvirnem programu, pri čemer Evropskemu parlamentu in Svetu omogoča, da po rednem zakonodajnem postopku in po posvetovanju z Ekonomsko-socialnim odborom določita potrebne ukrepe za vzpostavitev evropskega raziskovalnega prostora.

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Cilj evropskega raziskovalnega prostora je oblikovati prostor, „v katerem raziskovalci, znanost in tehnologija prosto krožijo“ (člen 179 PDEU). Kot pobuda za upravljanje na več ravneh in ob izvajanju vsevladnega pristopa – z zagotavljanjem usklajenosti politik na različnih ravneh upravljanja in med področji politik – je v skladu z načelom subsidiarnosti. Spoštuje pristojnosti držav članic na tem področju, hkrati pa si prizadeva zagotoviti, da raziskovalna in inovacijska politika deluje v tesni sinergiji na vseh ravneh upravljanja (lokalni, regionalni, nacionalni in svetovni), in uvaja pobude, ki prinašajo največ dodane vrednosti EU na evropski ravni, in sicer v povezavi z odzivi nacionalnih in regionalnih politik ter na njihovi podlagi. Tako se uporablja načelo subsidiarnosti, saj ta predlog ne spada v izključno pristojnost Evropske unije.

• Sorazmernost

Predlagani ukrepi so sorazmerni z zastavljenimi cilji. S predlogom se podpira doseganje ciljev novega evropskega raziskovalnega prostora. Dopolnjuje prizadevanja držav članic pri oblikovanju raziskovalnega prostora, ki je namenjen raziskovalcem, temelji na vrednotah ter je usmerjen k odličnosti in učinkom. S predlogom se upoštevajo prakse držav članic, upoštevana pa je tudi potreba po raznovrstnem pristopu, v katerem se kažejo različni ekonomski, finančni in socialni položaji držav članic, pa tudi raznolikost raziskovalnih sistemov ter zadevnih ustanov in organizacij. Priznava se, da bi različne nacionalne, regionalne ali lokalne razmere lahko privedle do razlik v načinu izvajanja predlaganega priporočila.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Posvetovanja z deležniki**

Stališča različnih deležnikov so bila zbrana na različnih dogodkih. Zlasti forum ERP za prehod (ustanovljen kot neformalna strokovna skupina Komisije) je Komisiji svetoval ter omogoča strukturirano upoštevanje stališč držav članic in deležnikov. Zadevni deležniki in krovne organizacije so bili pozvani, naj delijo svoja stališča (npr. na delavnicah 20. aprila in 25. maja 2021), ter so ustrezno upoštevani.

Med 15. aprilom in 13. majem 2021 je potekalo tudi javno posvetovanje, da bi se zbrala stališča širše javnosti.

Ker je ta pobuda predvidena v nedavnem sporočilu Komisije z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“ (COM(2020) 628 final), v veliki meri temelji na analitičnem delu in dokazih, s katerimi je bilo podprto sporočilo o novem evropskem raziskovalnem prostoru (SWD(2020) 214 final).

- **Ocena učinka**

Ocena učinka ni bila izvedena, saj je v priloženem kažipotu opisano, da je bila ta pobuda vključena v sporočilo Komisije z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“ (COM(2020) 628 final). Zato v veliki meri temelji na analitičnem delu in dokazih, s katerimi je bilo podprto sporočilo o novem evropskem raziskovalnem prostoru (SWD(2020) 214 final).

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Ni relevantno.

5. DRUGI ELEMENTI

Ni relevantno.

Predlog

PRIPOROČILO SVETA

o paktu za raziskave in inovacije v Evropi

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 182(5) ter člena 292, prvi in drugi stavek, Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 30. septembra 2020 sprejela sporočilo z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“³, v katerem določa novo vizijo evropskega raziskovalnega prostora (ERP) in napoveduje, da namerava predlagati pakt za raziskave in inovacije.
- (2) S Sklepi Sveta o novem evropskem raziskovalnem prostoru, sprejetimi 1. decembra 2020⁴, so Komisija in države članice pozvane, naj v letu 2021 razvijejo program politike ERP in večravniški model upravljanja, da bi uresničili novi evropski raziskovalni prostor.
- (3) V zadnjih dveh desetletjih je izvajanje evropskega raziskovalnega prostora prispevalo k nekaterim pomembnim dosežkom na področjih, kot so raziskovalne infrastrukture, odprta znanost, mednarodno sodelovanje, uravnotežena zastopanost spolov v raziskavah in inovacijah, skupno načrtovanje programov, poklicne poti v raziskavah ter mobilnost raziskovalcev in raziskovalk. Vendar se je napredek pri naložbah v raziskave in inovacije v zadnjem času upočasnil in treba je storiti več, da se ta trend obrne.
- (4) Da bi se spopadli z globalnimi izzivi, je treba pri mednarodnem sodelovanju v okviru ERP upoštevati prednostne naloge Unije na področju zunanjih odnosov, temeljiti mora na multilateralizmu in odločni odprtosti ter spodbujati enake konkurenčne pogoje in vzajemnost, ki se opirajo na temeljne vrednote in skupne okvirne pogoje.
- (5) Za uresničitev ERP, ki bo primeren za prihodnost, je treba s pristopa usklajevanja preiti na tesnejše povezovanje nacionalnih politik. Zato se v sporočilu Komisije z naslovom „Novi ERP za raziskave in inovacije“ poziva k mobilizaciji držav članic v okviru ključnih načel in vrednot ter k opredelitvi skupnih prednostnih področij za ukrepanje. To je še zlasti pomembno v času, ko so za pospešitev dvojnega zelenega in digitalnega prehoda ter izvajanje ciljev Pariškega sporazuma v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora potrebni večji in bolj ciljno usmerjeni nacionalno financiranje in reforme.
- (6) Potreben je skupni sklop načel in vrednot, da se ponovno utrdi trdna podlaga za raziskave in inovacije v Uniji, tako da se poudarijo vrednote (etika in integriteta);

³ COM(2020) 628 final.

⁴ 135673567135673567/20.

svoboda znanstvenega raziskovanja; enakost spolov in enake možnosti), vzpostavijo boljši delovni pogoji (prosti pretok raziskovalcev in raziskovalk, znanja in tehnologije; prizadevanje za odličnost; ustvarjanje vrednosti) in poveča sodelovanje (usklajevanje, skladnost, zavezanost; svetovna razsežnost; vključujočnost; družbena odgovornost).

- (7) Skupno dogovorjena skupna prednostna področja bi morala deležnikom jasno kazati, katera področja in ukrepe Unija in njene države članice štejejo za svoje skupne prednostne naloge in v zvezi s katerimi se zavezujejo k sodelovanju, da bi oblikovale trden okvir za oblikovalce politik, javne financerje, zasebne vlagatelje in izvajalce.
- (8) Da bi se dala prednost naložbam in reformam, bi morale države članice ponovno potrditi cilj naložb v raziskave in razvoj v višini 3 % BDP EU in ga posodobiti tako, da bo odražal nove prednostne naloge Unije, vključno z novim ciljem javnega prizadevanja v višini 1,25 % BDP EU, ki ga morajo države članice ob uskladitvi na ravni EU do leta 2030 doseči za kreditiranje in spodbujanje zasebnih naložb. Države članice bi morale do leta 2030 tudi prostovoljno nameniti 5 % nacionalnega javnega financiranja raziskav in razvoja skupnim programom in evropskim partnerstvom. Države članice, ki zaostajajo za povprečjem Unije pri naložbah v raziskave in razvoj v odstotkih BDP, bi morale svoja naložbena prizadevanja usmeriti v povečanje svojih celotnih naložb v raziskave in razvoj za 50 % v naslednjih petih letih.
- (9) Krepitev ERP zahteva tesnejše sodelovanje med Evropsko komisijo in državami članicami. To je mogoče doseči z vzpostavitvijo poenostavljenega sistema spremljanja in usklajevanja za vzajemno učenje in okrepljen dvostranski dialog.
- (10) Zagotoviti je treba usklajevanje naložb in reform Unije ter nacionalnih naložb in reform, da bi se okrepili nacionalni raziskovalni in inovacijski sistemi ter povečal njihov učinek na ravni Unije: čeprav nacionalne politike na področju raziskav in inovacij usmerjajo razvoj nacionalnih sistemov k nacionalnim ciljem, prispevajo tudi k ciljem ERP in drugim skupnim prednostnim nalogam Unije na strateških področjih skupnega interesa –

DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

1. VREDNOTE IN NAČELA ZA RAZISKAVE IN INOVACIJE

- (1) se dogovorijo o skupnem sklopu vrednot in načel za raziskave in inovacije v Uniji, kot je določeno v nadaljevanju, ter jih v tesnem sodelovanju z deležniki uporabljajo v svojih nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemih. Te vrednote in načela bi morale države članice in Unija spodbujati tudi v svojih interakcijah s tretjimi državami, da bi se dosegli enaki konkurenčni pogoji in skupni okvirni pogoji;

Spoštovanje vrednot

- (a) **etika in integriteta raziskav in inovacij:** raziskovalci in raziskovalke, raziskovalni postopki ter raziskovalni in inovacijski sistem na splošno bi morali upoštevati stroga pravila in prakse na področju etike in integritete, ki so temelj za odgovorno in verodostojno raziskovanje brez neupravičenih vplivov, kar je pogoj za doseganje odličnosti, ter na katerih temelji odgovornost raziskovalcev in raziskovalk, da se obvarujejo pred pristranskostjo in metodološkimi bližnjicami;
- (b) **svoboda znanstvenih raziskav:** kot del raziskovalne kulture, ki je lastna ERP in nujni pogoj, da lahko raziskovalci in raziskovalke svobodno opredeljujejo

svoja raziskovalna vprašanja, teorije in metode na odprt in varen način ter ustvarjajo, delijo in širijo znanje, podatke in druge rezultate;

- (c) **enakost spolov in enake možnosti:** vključuje uravnoteženo zastopanost spolov v raziskovalnih skupinah na vseh ravneh, uravnoteženo zastopanost spolov pri sprejemanju odločitev ter vključevanje razsežnosti spola v vsebino raziskav in inovacij, upoštevanje raznolikosti v širšem smislu, kar med drugim vključuje spol, narodnost in družbeno raznolikost, invalide in boj proti vsakršni obliki diskriminacije;

Boljše delo

- (d) **prosti pretok:** raziskovalcev in raziskovalk ter podpornega osebja, znanstvenega znanja in tehnologije. To vključuje čimprejšnjo izmenjavo znanstvenega znanja, podatkov in orodij, zlasti s praksami odprte znanosti, privlačne poklicne poti, ki temeljijo na dosežkih, priznavanje znanj in spretnosti raziskovalcev in raziskovalk ter tehničnega osebja, izboljšanje okvirnih pogojev za mobilnost raziskovalcev in raziskovalk ter spodbujanje izmenjav med akademskim svetom in industrijo (ter drugimi sektorji), razširjanje inovacij ter odprti dostop do raziskovalnih infrastruktur, tehnoloških infrastruktur in njihovih storitev;
- (e) **prizadevanje za odličnost:** to je zavezanost načrtovanju, izvajanju ali podpiranju raziskav najvišje možne kakovosti, in sicer s ciljem doseganja in nagrajevanja odličnosti kot pogoj za znanstveni, tehnološki, gospodarski, politični in družbeni učinek ter širitve splošne baze znanja Evrope. To pomeni, da bi moral biti namen javne podpore za raziskave in inovacije izbrati in financirati visokokakovostne zamisli – kakovost pomeni, da so raziskave vrhunske v svetovnem merilu, da ustvarjajo odprte, preverljive in ponovljive rezultate ter da se izvajajo s preglednimi raziskovalnimi postopki in metodologijami v okviru upravljanja raziskav, ki omogoča sistematično ponovno uporabo prejšnjih rezultatov. Sistem ocenjevanja raziskav – za raziskave, raziskovalce in raziskovalke, skupine in ustanove – bi moral biti v skladu s tem načelom in ustrezno nagrajevati kakovost. Javna podpora bi morala zagotavljati ustrezno ravnovesje med raziskavami, ki „jih spodbudi radovednost“, in raziskavami, ki so „ciljno usmerjene“;
- (f) **ustvarjanje vrednosti:** to pomeni, da se poveča učinek raziskav in inovacij, tako da se vodilna vloga Evrope pri ustvarjanju znanja pretvori v relevantne in trajnostne izdelke, storitve, postopke in rešitve, ki prispevajo k dobrobiti državljanek in državljanov, gospodarski blaginji, odprtim inovacijam, oblikovanju na dokazih temelječih politik in odprti strateški avtonomiji. To med drugim vključuje delo na različnih politikah, spodbujanje močnejšega medsebojnega povezovanja med akterji pri večdisciplinarnem in medsektorskem sodelovanju ter spodbujanje osnovnih raziskav na pobudo raziskovalcev in raziskovalk ter njihove vloge pri omogočanju prelomnih odkritij in razvoju obsežne baze znanja;

Skupno delovanje

- (g) **usklajevanje, skladnost in zavezanost:** pri čemer države članice evropsko razsežnost vključijo v nacionalne politike na področju raziskav in inovacij ter zagotovijo nacionalno podporo in zavezanost uspešnemu izvajanju prednostnih nalog ERP. Države članice ob pomoči Unije usklajujejo svoje politike na

področju raziskav in inovacij ter programe na področjih skupnega interesa, med drugim z zagotavljanjem dopolnjevanja z okvirnimi programi EU za raziskave in inovacije, s čimer lajšajo nadvladano sodelovanje v ERP, neposredne naložbe v raziskave in inovacije ter reforme za doseganje ERP, ter pospešujejo zeleni in digitalni prehod;

- (h) **svetovna razsežnost:** države članice vzpostavljajo vzajemno koristno sodelovanje ter skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti s partnerji iz tretjih držav in regij, ki temeljijo na vrednotah in načelih Unije, določenih v tem paktu, v ciljnih trajnostnega razvoja ZN in v drugih ustreznih mednarodnih instrumentih;
- (i) **vključujočnost:** države članice bi morale stremeti k temu, da ERP v celoti razvije svoj potencial, da bi bil konkurenčen na svetovni ravni. V skladu s tem bi morale manj uspešne države članice in regije okrepiti svoja prizadevanja za povečanje uspešnosti in obsega svojih raziskovalnih in inovacijskih sistemov ter razviti svoje človeške in infrastrukturne zmogljivosti, vključno z zagotavljanjem sinergij med nacionalnim financiranjem in sredstvi Unije. Na ravni Unije bi bilo treba podpreti prizadevanja za povezovanje akterjev na področju raziskav in inovacij iz manj uspešnih regij z odličnimi evropskimi mrežami po Uniji;
- (j) **družbena odgovornost:** prizadevanje za odzivnost na potrebe družbe po širitvi kolektivnih zmogljivosti in doseganju večjega družbenega učinka ter povečanje zaupanja v znanost in inovacije z vključevanjem deležnikov, lokalnih skupnosti ter državljanek in državljanov v oblikovanje in izvajanje politik na področju raziskav in inovacij ter z zagotavljanjem, da so politike prožne in so se sposobne prilagoditi nepričakovanim izzivom;

2. PREDNOSTNA PODROČJA SKUPNEGA UKREPANJA

- (2) se dogovorijo o naslednjih prednostnih področjih skupnega ukrepanja v podporo ERP, na podlagi katerih bodo ukrepi v agendi politike ERP oblikovani in dogovorjeni med Komisijo in državami članicami. Ti ukrepi bi morali zagotoviti tesno usklajenost s skupno dogovorjenimi vrednotami in načeli za raziskave in inovacije v Uniji ter ustrezno podporo tem vrednotam in načelom, kot je navedeno v tem priporočilu:

Poglobitev resnično delujočega notranjega trga znanja

- (a) **odprta znanost:** podpirati resnično kulturo odprte znanosti po vsej Uniji, med drugim z vključevanjem odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov⁵ ter razširjanjem in sprejemanjem načel in praks odprte znanosti, tako da se hkrati upoštevajo razlike med disciplinami in kulturne razlike, vključno z večjezičnostjo, podpre razvoj znanj in spretnosti na področju odprte znanosti ter še naprej razvijajo in povezujejo podporna digitalna infrastruktura in storitve;
- (b) **raziskovalne infrastrukture:** nadalje razvijati odprti dostop do evropskih in nacionalnih raziskovalnih infrastruktur, vključno z e-infrastrukturami, ter boljše izkoriščati te infrastrukture, njihovo povezovalno funkcijo v ekosistemu znanja

⁵ Tj. po načelu „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“.

in inovacij, njihov potencial za oblikovanje partnerstev in združevanje virov ter povezavo z evropskim oblakom za odprto znanost. Tako bo evropska znanost lažje konkurirala na svetovni ravni, poleg tega bo to pripomoglo k zmanjšanju vrzeli na področju raziskav in inovacij ter spodbudilo vključujočnost v ERP. Za to bo med drugim treba uporabiti širši nabor virov financiranja za vodilne raziskovalne infrastrukture v svetovnem merilu ter raziskati nove načine financiranja nadnacionalnega in virtualnega dostopa;

- (c) **enakost spolov, enake možnosti in vključujočnost:** podpirati širšo udeležbo žensk v znanosti in inovacijah ter si prizadevati za odpravo neenakosti ne glede na spol, rasno ali etnično pripadnost, vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost;
- (d) **poklicne poti in mobilnost raziskovalcev in raziskovalk ter sistem ocenjevanja in nagrajevanja raziskav:** dati večje priznanje poklicnim potem raziskovalcev in raziskovalk, poskrbeti, da bodo njihove poklicne poti privlačnejše, ter jim zagotoviti usposabljanje, znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo, da lahko izpolnijo spreminjajoče se potrebe svoje vloge po vsej Uniji; nadgrajevati ključne programe, kot so ukrepi Marie-Sklodowske-Curie, in zagotavljati skladnost z njimi, kar bo mogoče doseči z ustvarjanjem stabilnih, privlačnih, vključujočih, spodbudnih in preglednih delovnih in zaposlitvenih pogojev, pa tudi z zagotavljanjem jasnih in splošno znanih poklicnih poti ter usmerjanja za sprejemanje ozaveščenih odločitev pri izbiri poklica; spodbuditi uravnoteženo kroženje raziskovalcev in raziskovalk v Uniji ter med sektorji in javnimi upravami; izboljšati privabljanje talentov s celega sveta; nadalje razvijati sedanje sisteme za ocenjevanje raziskav, raziskovalcev in raziskovalk, skupin in institucij, da se nagrajijo kakovost, učinek, prakse odprte znanosti, vodenje in povezovanje z družbo ter sodelovanje z industrijo; upoštevati široko paleto rezultatov raziskav in dejavnosti ter omogočiti različne poklicne poti. Pri sistemih nagrajevanja bi bilo treba ustrezno pozornost nameniti zagotavljanju preglednosti ter izogibanju pristranskosti, diskriminaciji in nepravilnemu obravnavanju. To bi moralo postati pregledno z uporabo ustreznih kazalnikov;
- (e) **vrednotenje znanja:** povečati sodelovanje in medsebojne povezave med akterji na področju raziskav in inovacij, vključno s tistimi, ki trenutno niso aktivni, ter bolje usklajevati politike in programe na evropski, nacionalni in regionalni ravni, zlasti z okviri za vrednotenje znanja, uporabo rezultatov raziskav, strokovno izpopolnjevanje in upravljanje intelektualne lastnine;
- (f) **delovanje na svetovni ravni:** razviti skladno strategijo delovanja na svetovni ravni in skupna orodja, s katerimi se spodbujajo skupne evropske vrednote in načela za raziskave in inovacije v smislu mednarodnega sodelovanja in izkorišča privlačnost evropskih raziskav; zagotavljati strateško avtonomijo Evrope na področju znanosti in inovacij ter hkrati ohranjati odprto gospodarstvo; spodbujati enake konkurenčne pogoje in vzajemnost, ki se opirajo na temeljne vrednote; izboljšati partnerstva na področju raziskav in inovacij ter okrepiti sodelovanje s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami;

Skupno spopadanje z izzivi, ki jih prinaša dvojni zeleni in digitalni prehod, in povečanje sodelovanja družbe v ERP

- (g) **ukrepi ERP, ki temeljijo na izzivih:** pri čemer Komisija in države članice, vključno z njihovimi regijami, mesti in občinami, tesneje sodelujejo pri oblikovanju in izvajanju bolj odpornih in trajnostnih sektorskih politik za spodbujanje rešitev, ki temeljijo na raziskavah in inovacijah, ter ublažitev morebitnih groženj. Ti ukrepi lahko zajemajo različne oblike sodelovanja, kot so misije v okviru programa Obzorje Evropa, evropska partnerstva, vključno s skupnostmi znanja in inovacij EIT, pobude skupnega načrtovanja programov, podpora večstranskim zavezništvom in druge oblike sodelovanja, ter bi jih bilo mogoče vzpostaviti za reševanje novih in trajnih izzivov, kot so podnebne spremembe, energetske in digitalne prehode, migracije, onesnaževanje s plastiko, rak ali grožnje javnemu zdravju. Ti ukrepi bi morali temeljiti na prispevku celotnega spektra disciplin, kar omogoča celovito obravnavanje izzivov. Uporabijo se lahko izkušnje iz obstoječih usklajevalnih pobud, kot sta strateški načrt za energetske tehnologije (načrt SET) in primer pobude ERAvsCorona, ki je pokazal pomen izkoriščanja skupne moči s tesnim usklajevanjem, sooblikovanjem, sodelovanjem, izmenjavo podatkov in skupnim financiranjem med Unijo, državami članicami in pridruženimi državami za hiter napredek v odziv na skupni cilj;
- (h) **sinergije med politiko na področju raziskav in inovacij, izobraževanjem ter programom znanj in spretnosti EU:** raziskave in inovacije ter (visokošolsko) izobraževanje so ključna gonila inovacij ter ustvarjanja, razširjanja in uporabe znanja. Potrebni so ukrepi za razvoj in izkoriščanje sinergij med ERP in evropskim visokošolskim prostorom, zlasti prek visokošolskih institucij in raziskovalnih infrastruktur, vključno z e-infrastrukturami, pa tudi Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo ter njegovimi skupnostmi znanja in inovacij; za zagotovitev smernic in podpore zadevnim deležnikom pri prehodu visokošolskega sistema k večjemu sodelovanju, vključevanju, odličnosti in digitalizaciji, med drugim s podporo nadaljnjemu razvoju pobude „Evropske univerze“ kot preizkusnega kamna za sodobne, vključujoče in v prihodnost usmerjene visokošolske institucije v Uniji, ter za razvoj in izvajanje pobud za opremljanje raziskovalcev in raziskovalk z vsemi znanji in spretnostmi, ki jih zahteva trg dela, ter za izpopolnjevanje in preusposabljanje s ciljno usmerjenim usposabljanjem;
- (i) **sinergije med politiko na področju raziskav in inovacij ter industrijsko politiko, da se spodbudijo inovacijski ekosistemi:** raziskave in inovacije ter prožna industrija sta ključni gonili konkurenčnosti in odprte strateške avtonomije. Zato so potrebni ukrepi za razvoj in izkoriščanje sinergij med ERP in posodobljeno industrijsko strategijo⁶, zlasti z raziskovalnimi in tehnološkimi infrastrukturami, visokošolskimi institucijami, partnerstvi v okviru programa Obzorje Evropa, vključno s skupnostmi znanja in inovacij EIT, industrijskimi zavezništvi in skupnimi industrijsko-tehnološkimi časovnimi načrti (od osnovnih raziskav do uvajanja) na ključnih strateških področjih. Te ukrepe bi bilo treba razviti skupaj z državami članicami, industrijo (vključno z MSP) in drugimi deležniki na področju raziskav in inovacij, pri čemer bi bilo treba dati

⁶ Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020: močnejši enotni trg za okrevanje Evrope (COM(2021) 350 final).

prednost specifičnim tehnološkim področjem, da bi se lažje uskladile javne in zasebne naložbe;

- (j) **aktivnejše vključevanje državljanek in državljanov ter družbe v raziskave in inovacije v vseh njihovih razsežnostih:** na primer prispevek stališč in sodelovanja državljanek in državljanov ter sposobnost izkoriščanja teh stališč in sodelovanja bosta povečala ozaveščenost o koristih in učinku raziskav in inovacij v vsakdanjem življenju ljudi, zagotovila večjo raznolikost pristopov k oblikovanju in izvajanju politike na področju raziskav in razvoja ter naredila raziskave in inovacije relevantnejše za družbo, zlasti tako, da bodo sprejemljivejše za državljanke in državljanke ter da bodo nove rešitve dostopnejše;

Razširjanje dostopa do raziskovalne in inovacijske odličnosti po vsej Uniji

- (k) **več naložb in reform v državah in regijah, ki so manj uspešne na področju raziskav in inovacij:** to pomeni mobilizacijo sredstev Unije in nacionalnega financiranja za naložbe v raziskave in inovacije, v kombinaciji s podporo in pomočjo za izvedbo potrebnih reform na področju raziskav in inovacij;
- (l) **sinergije med programi financiranja Unije ter nacionalnimi in regionalnimi programi financiranja:** spodbujati in krepiti je treba sinergije med programi financiranja Unije ter nacionalnimi in regionalnimi shemami financiranja raziskav in inovacij, zlasti med programom Obzorje Evropa, kohezijsko politiko ter mehanizmom za okrevanje in odpornost;
- (m) okrepljene povezave za sodelovanje in na odličnosti temelječe povezovanje raziskovalnih organizacij iz držav, ki so manj uspešne na področju raziskav in inovacij, v evropske znanstvene mreže in inovacijske ekosisteme;

Spodbujanje usklajenih naložb in reform na področju raziskav in inovacij

- (n) podpora dajanju prednosti dolgoročnim naložbam in reformam politik na področju raziskav in inovacij ter njihovemu zagotavljanju: na vseh ravneh upravljanja (na ravni Unije, nacionalni in regionalni ravni), vključno z regulativnimi peskovniki in določbami o eksperimentiranju. Njihovo načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje bi morali biti povezani, da se čim bolj povečajo sinergije in učinek;
- (o) **usklajevanje naložb na področju raziskav in inovacij:** s podpiranjem prepoznavanja in izkoriščanja potenciala za usklajene naložbe in reforme, da se okrepi razsežnost ERP na vseh ravneh upravljanja v Uniji ter čim bolj poveča njegov učinek v korist sistemov Unije na področju znanosti in inovacij;

3. DAJANJE PREDNOSTI NALOŽBAM IN REFORMAM

- (3) dajejo prednost naložbam in reformam, s katerimi se obravnavajo prednostne naloge ERP ter ki zagotavljajo potrebne pogoje in podporo za večje zasebne naložbe na področju raziskav in inovacij na nacionalni in regionalni ravni, z določitvijo realnih, vendar ambicioznih prostovoljnih nacionalnih ciljev in ciljev Unije za naložbe na področju raziskav in razvoja:
 - (a) javni odhodki za raziskave in razvoj ter zasebne naložbe na področju raziskav in inovacij zahtevajo ustrezen okvir politike in regulativni okvir, da se čim bolj povečata njihova učinkovitost in uspešnost ter zagotovi gospodarski in družbeni učinek. Nasprotno pa reforma okvira politike na področju raziskav in

inovacij ali izvajanje preobrazbene agende zahteva mobilizacijo ustreznih virov (npr. financiranje, človeški viri, znanja in spretnosti, raziskovalna delovna mesta), da bi se spodbudile spremembe ter izboljšali uspešnost in rezultati raziskovalnega in inovacijskega sistema;

- (b) naložbeni cilji na področju raziskav in razvoja ne le spodbudijo splošno stopnjo povečanja odhodkov za raziskave in razvoj, temveč tudi odražajo bolj kvalitativne cilje v smislu znanstvenih, tehnoloških, družbenih ali industrijskih usmeritev. To velja zlasti za javne odhodke za raziskave in razvoj, s katerimi se podpirajo prednostne naloge ERP, vključno z reformami nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemov, trajnostnim in konkurenčnim gospodarstvom ter dvojnim prehodom;
- (4) potrdijo, da nameravajo na ravni Unije povečati naložbe v raziskave in razvoj na naslednji način:
- (a) s povečanjem skupnih odhodkov za raziskave in razvoj na 3 % BDP EU („3-odstotni cilj“);
 - (b) s povečanjem skupnih javnih prizadevanj za raziskave in razvoj na 1,25 % BDP EU do leta 2030;
 - (c) s povečanjem deleža nacionalnih javnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki je namenjen skupnim programom, raziskovalnim infrastrukturam in evropskim partnerstvom, na 5 % nacionalnega javnega financiranja na področju raziskav in razvoja do leta 2030;
 - (d) s 50-odstotnim povečanjem skupnih odhodkov za raziskave in razvoj v naslednjih petih letih za države članice, ki zaostajajo za povprečnimi odhodki EU za raziskave in razvoj v odstotkih BDP;
- (5) na prostovoljni osnovi določijo nacionalne naložbene cilje za:
- (a) načrtovana javna prizadevanja na področju raziskav in razvoja, izražena v odstotkih BDP;
 - (b) odstotek nacionalnih javnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki je namenjen skupnim programom, raziskovalnim infrastrukturam in evropskim partnerstvom;
 - (c) predvideno povečanje skupnih odhodkov za raziskave in razvoj za tiste države članice, ki zaostajajo za povprečnimi odhodki EU za raziskave in razvoj v odstotkih BDP;

4. USKLAJEVANJE POLITIK

- (6) uvedejo izboljššan mehanizem spremljanja in usklajevanja, da se zagotovi napredek pri izpolnjevanju prednostnih nalog ERP. Za to je potrebno naslednje:
- (a) usklajevanje in podpora na ravni Unije, od faze strateškega načrtovanja in oblikovanja do faze izvajanja in spremljanja, z vrsto preprostejših in manj obremenjujočih orodij in procesov politike:
 - **skupna agenda politike ERP**, ki določa skupno dogovorjene ukrepe ERP, ki jih je treba izvajati usklajeno, v podporo skupnim načelom za raziskave in inovacije ter prednostnim nalogam ERP iz tega pakta. Agenda politike ERP mora biti jasna in izvedljiva, tako da opredeljuje in opisuje vsak ukrep za njeno izvajanje (na ravni Unije in/ali nacionalni ravni);

- **spletna platforma, namenjena politiki ERP**, za poročanje o (i) izvajanju agende politike ERP (na ravni Unije in na nacionalni ravni) ter o (ii) drugih naložbah, reformah in dejavnostih, ki podpirajo načela in prednostna področja ERP, določena v tem paktu;
- **pregled stanja ERP**, ki na podlagi kombinacije kazalnikov in kvalitativnih analiz v zvezi s prednostnimi nalogami ERP spremlja napredek pri doseganju ciljev ERP na nacionalni ravni in ravni Unije. Pregled ERP bi bilo treba redno posodabljati;
- na forumu ERP za prehod potekajo **redni dialogi o politiki med državami članicami in Komisijo** – na dvostranski in večstranski ravni –, da se podpre izvajanje agende politike ERP, zlasti z izmenjavo dobrih praks in vzajemnih izkušenj. Komisija bo zagotovila nadaljnjo podporo v okviru instrumenta za podporo politikam programa Obzorje in Instrumenta za tehnično podporo;
- (b) skupni dogovor med Komisijo in državami članicami o skupni agendi politike ERP, ki temelji na pregledu stanja ERP in strateškem svetovanju Evropskega svetovalnega odbora za raziskave in inovacije ter na ustreznem sodelovanju z deležniki. Forum ERP za prehod pripravlja osnutek agende politike ERP;
- (c) na podlagi dogovora o agendi politike ERP si države članice in Komisija izmenjajo informacije o svojih politikah in programih, ki prispevajo k izvajanju agende politike ERP ter širše k načelom in prednostnim nalogam, določenim v tem paktu. To vključuje informacije o izvajanju sedanjih politik in programov ter načrtovanju prihodnjih, ki se izmenjajo prek spletne platforme politike ERP;
- (d) Komisija pregleda izvajanje agende politike ERP na nacionalni ravni in objavi letno poročilo o stanju izvajanja ERP, vključno z individualnimi poročili o napredku vsake države članice. To bo podlaga za redne dialoge o politiki med državami članicami in Komisijo.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*